

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Lenky Krupíčkové, soudce JUDr. Jaroslava Vlašína a soudkyně Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **S. M.**, zastoupen JUDr. Markétou Tukinskou, advokátkou se sídlem J. V. Sládka 1363/2, Teplice, proti žalovanému: **Město Chabařovice**, se sídlem Husovo náměstí 183, Chabařovice, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 31. 3. 2025, č. j. 141 A 39/2024-26,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a rozsudek krajského soudu

[1] Žalobou na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu se žalobce domáhal, aby Krajský soud v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“) uložil žalovanému povinnost umožnit žalobci nahlédnout do spisu sp. zn. MUCH-2445/2022/OS/LO, jehož obsahem jsou podklady dokumentující postup žalovaného podle § 105 odst. 1 zákona č. 542/2020 Sb., o výrobcích s ukončenou životností

(dále jen „zákon o vybraných výrobcích“), ohledně vozidla A., VIN: X (dále jen „vozidlo zn. A.“).

[2] V žalobě uvedl, že dne 16. 4. 2024 požádal žalovaného o nahlédnutí do spisu týkajícího se jeho vozidla zn. A. Žalovaný mu však přípisem ze dne 22. 4. 2024 sdělil, že mu neumožní nahlédnout do spisového materiálu, neboť postup dle § 105 zákona o vybraných výrobcích není správním řízením, a není tak možno postupovat dle zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu. Není tedy možné komukoli umožnit nahlédnout do spisové dokumentace. Proti tomuto postupu podal žalobce dne 23. 4. 2024 stížnost k žalovanému. Ten shledal stížnost nedůvodnou, o čemž žalobce informoval přípisem ze dne 21. 6. 2024. Žalobce požádal o přešetření způsobu vyřízení stížnosti nadřízený správní orgán žalovaného, který sdělením ze dne 21. 8. 2024 žalobci oznámil, že jím podaná stížnost je nedůvodná.

[3] Krajský soud žalobu v záhlaví uvedeným rozsudkem zamítl. Dospěl k závěru, že postup podle § 105 zákona o vybraných výrobcích nepředstavuje správní řízení, neboť nesměřuje k vydání individuálního správního aktu a neobsahuje procesní etapy charakteristické pro správní řízení. Jedná se o několik faktických úkonů, které nelze ani v souhrnu považovat za správní řízení. Současně zákon o vybraných výrobcích neobsahuje ustanovení, které by odkazovalo na podpůrné použití správního řádu, či jeho použití vylučovalo. V případě daného postupu tak nelze aplikovat druhou a třetí část správního řádu vztahující se ke správnímu řízení, ale v souladu s § 177 odst. 2 správního řádu pouze část první (základní zásady činnosti správních orgánů) a čtvrtou (vyjádření, osvědčení a sdělení). Nepřípadá proto v úvahu účastenství ani užití ustanovení o nahlížení do spisu. Krajský soud dodal, že právo žalobce nahlédnout do spisu nezakládaly ani základní zásady správního řádu. Žalovaný proto nepochybil, pokud žalobci odepřel nahlížení do spisu formou přípisu namísto vydání usnesení podle § 38 odst. 5 správního řádu. Jakkoliv postup podle § 105 zákona o vybraných výrobcích představuje výkon veřejné správy v přenesené působnosti, neznamená to automatické uplatnění všech ustanovení správního řádu. Nejedná se totiž o správní řízení, ale o poměrně neformální úpravu postupu správního orgánu, jejímž smyslem je pomoci obcím při odstraňování odstavených vozidel nacházejících se mimo pozemní komunikace. Práva žalobce nejsou při tomto postupu zajištěna tak, jako by tomu bylo ve správním řízení, což však není rozporné se zásadami právního státu. Právní úprava dopadá na odstraňování nepojízdných a zpravidla téměř bezcenných vozidel, u nichž se vychází z toho, že byla opuštěna svými vlastníky. Nepředpokládá se tedy výraznější dotčení jejich práv. Pokud by vznikla vlastníkově škoda nesprávným postupem dle § 105 zákona o vybraných výrobcích, může se domáhat její náhrady podáním žaloby před civilním soudem. Za tímto účelem žalobce disponuje dostatkem informací, pro získání dalších pak může využít zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Jeho práva jsou tak dostatečně zachována.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností s odkazem na důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Krajský soud podle něj nesprávně právně posoudil otázku, zda je řízení podle 105 zákona o vybraných výrobcích správním řízením. Z právní úpravy plyne, že postup podle § 105 zákona o vybraných výrobcích je výkonem státní správy, přičemž podle § 1 odst. 2 správního řádu se postup podle tohoto zákona použije, nestanoví-li zvláštní

pokračování

zákon jiný postup. To zákon o vybraných výrobcích nečiní, ani užití správního řádu nevylučuje. K definičním znakům správního řízení podle § 9 správního řádu stěžovatel podotýká, že v daném případě se měnilo jeho dispoziční (vlastnické) právo k vozidlu. Na základě rozhodnutí žalovaného totiž bylo odňato z jeho držení a zničeno. Výklad krajského soudu odkazující se zčásti i na hodnotu věci by podle stěžovatele svěřil obecním úřadům nepřezkoumatelnou možnost správního uvážení, zda je vozidlo zjevně nezpůsobilé k provozu, bez možnosti vlastníka tento závěr napadnout. Jde přitom o odbornou otázku, která by měla být předmětem dokazování v řízení o odstranění vozidla podle § 105 zákona o vybraných výrobcích vedeného podle správního řádu. Ustanovení zákona o vybraných výrobcích nejsou dostatečně konkrétní, aby představovala samostatnou speciální procesní úpravu. Jelikož nebylo řádně vedeno správní řízení, byla od počátku krácena práva stěžovatele. I v řízení podle § 177 odst. 2 správního řádu je třeba aplikovat § 154, podle něž správní orgán *přiměřeně použije i další ustanovení tohoto zákona, pokud jsou přitom potřebná*. I pokud by se tedy nejednalo o správní řízení, je nutno umožnit majiteli vozidla nahlédnout do spisu s ohledem na základní zásady upravené v § 2 odst. 2 a 3 správního řádu, neboť se jedná o osobu, do jejíž práv bylo zasazeno. Nahlédnutí do spisu mu umožní seznámit se s důvody postupu správního orgánu a bránit se proti němu. Ústavní právo na vyjádření se k důkazům podle čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod předpokládá právo na seznámení se s nimi. K tomu stěžovatel odkazuje na nálezy Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 21/04 a Pl. ÚS 14/96, a navrhuje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[5] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že věc konzultoval s odborem legislativy Ministerstva životního prostředí. Z konzultace plyne, že postup podle § 105 zákona o vybraných výrobcích není formalizovaným správním řízením a jeho účelem není vydání rozhodnutí, které by upravovalo poměry vlastníka vozidla. Jedná se o sled různorodých úkonů, které jsou v první řadě iniciační (směřující k dobrovolnému odstranění vozidla) a posléze realizační (odstranění z iniciativy obecního úřadu, nereaguje-li domnělý vlastník na výzvu). K přímému zásahu do majetkové sféry vlastníka vozidla tak dochází faktickou činností, neboť s vozidlem se disponuje bez jeho souhlasu. To odpovídá koncepci zákona o vybraných výrobcích, který byl vytvořen jako operativní a méně formální nástroj pro řešení narůstajícího problému odstavených vozidel, a k ochraně dotčených vlastníků pozemků. Správní řád se na postup dle § 105 zákona o vybraných výrobcích aplikuje pouze v rozsahu obecných zásad (§ 2–8). Dále žalovaný doplňuje, že v projednávané věci šlo o vozidlo bez zjištěné registrační značky a VIN, které bylo odstaveno na ploše veřejné zeleně. Proto byla zveřejněna výzva k jeho odstranění, které předcházelo vylepení upozornění městské policie na vozidlo s informací o následujícím postupu. Stěžovateli nebylo oznámení zasláno vzhledem k jeho předchozím jednáním v jiných řízeních, kdy své vlastnictví k obdobným vozidlům popíral nebo je neprokával. Jeho informování bylo dostatečně zajištěno vylepením upozornění na vozidle, na které reagoval pouze žádostí o nahlížení do spisu, aniž by přes opakovaná upozornění prokázal své vlastnictví k vozidlu. Krom toho podal podnět policii, která ve věci tvrzeného neoprávněného odstranění vozidla podle všeho neshledala protiprávní jednání. Žalovaný dále odkazuje na řízení ve věci sp. zn. 3 As 324/2022, v němž Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost stěžovatele a potvrdil, že obdobných 19 autovraků bylo odpadem. Upozorňuje na to, že stěžovatel dlouhodobě odstavuje autovraky a jiný odpad na pozemcích v obci, čímž obtěžuje obyvatele

i návštěvníky rekreační oblasti a místo nápravy se soustředí na odvolání, stížnosti a žaloby. Žalovaný závěrem navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[7] Kasační stížnost není důvodná.

[8] Stěžovatel primárně nesouhlasí se závěrem žalovaného a krajského soudu, že postup podle § 105 zákona o vybraných výrobcích není správním řízením ve smyslu § 9 správního řádu.

[9] Postup dle § 105 zákona o vybraných výrobcích spadá do oblasti odpadového hospodářství, konkrétně jde o nakládání s výrobky s ukončenou životností. Tato problematika je upravena v zákoně o vybraných výrobcích, jenž tvoří součást uceleného systému právní regulace odpadového hospodářství a je ve svém věcném rozsahu úzce provázán se zákonem č. 541/2020 Sb., o odpadech. V otázce nakládání s výrobky s ukončenou životností je zákon o vybraných výrobcích speciální normou k zákonu o odpadech, který se aplikuje subsidiárně (§ 2 odst. 2 zákona o vybraných výrobcích). Mezi vybrané výrobky řadí zákon *elektrozařízení, baterii nebo akumulátor, pneumatiku nebo vozidlo* s tím, že o výrobek s ukončenou životností se jedná poté, kdy se vybrané výrobky staly odpadem. Úprava nakládání s vozidly a s vozidly s ukončenou životností včetně jejich částí se pak nachází v § 101-120 zákona o vybraných výrobcích, přičemž zákon rozlišuje vozidla s ukončenou životností a vozidla odstavená.

[10] Podle § 3 odst. 1 písm. k) zákona o vybraných výrobcích se rozumí *vozidlem s ukončenou životností vozidlo, které se stalo odpadem*. Odpadem je přitom podle § 4 odst. 1 zákona o odpadech *každá movitá věc, které se osoba zbavuje, má úmysl nebo povinnost se jí zbavit*. Podle odst. 2 dále platí vyvrátitelná právní domněnka, že *osoba má úmysl zbavit se movité věci, pokud tuto věc není možné používat k původnímu účelu*. Základní povinností každého, kdo se zbavuje vozidla s ukončenou životností nebo jeho části, je předat tyto pouze osobě oprávněné ke sběru těchto vozidel a předtím, než tak učiní, musí umístit vozidlo na takové místo, kde nebude docházet k poškození či ohrožení životního prostředí nebo zdraví osob a v případě veřejně přístupného místa nenaruší vzhled obce (§ 104 odst. 1 a 2 zákona o vybraných výrobcích). Jiný způsob zbavení se vozidla s ukončenou životností zákon o vybraných výrobcích neumožňuje.

[11] Odstavené vozidlo vymezuje § 102 odst. 2 písm. c) zákona o vybraných výrobcích jako *vozidlo, které je pro závady v technickém stavu zjevně technicky nezpůsobilé k provozu na pozemních komunikacích a obnovení způsobilosti by si vyžádalo výměnu, doplnění nebo opravu podstatných částí mechanismu nebo konstrukce vozidla a které se nachází mimo pozemní komunikaci na místě, kde může poškodit nebo ohrozit životní prostředí nebo zdraví lidí, nebo na veřejně přístupném místě, kde narušuje vzhled obce*.

pokračování

[12] Z hlediska technického stavu zpravidla nebude zásadní rozdíl mezi vozidlem s ukončenou životností a odstaveným vozidlem. Lze předpokládat, že v obou případech se bude jednat o nepojízdná vozidla (autovraky), která není objektivně možné používat k původnímu účelu. Z hlediska zákonného vymezení však odstavené vozidlo nemusí splňovat znaky *vozidla s ukončenou životností*, tedy nemusí naplňovat definiční znaky *odpadu*, zahrnující především úmysl se vozidla zbavit. Tato otázka se vůbec nezkoumá, a proto není nutné postavit najisto úmysl vlastníka vozidla, zbavit se jej. Postačí, že budou naplněny definiční znaky odstaveného vozidla uvedené ve výše citovaném § 102 odst. 2 písm. c). Dojde-li tedy k umístění („odstavení“) vozidla, které je zjevně technicky nezpůsobilé k provozu na pozemních komunikacích, mimo pozemní komunikaci (zpravidla proto, že vlastník nesplnil výše popsanou povinnost spojenou se zbavením se vozidla s ukončenou životností) na místě, kde hrozí poškození či ohrožení životního prostředí nebo zdraví osob či na veřejně přístupném místě, kde narušuje vzhled obce, stanoví zákon o vybraných výrobcích v § 105 postup k jeho odstranění.

[13] Ten spočívá v tom, že obecní úřad po zjištění existence takového vozidla ve svém správním obvodu bezodkladně vyzve vlastníka odstaveného vozidla k jeho odstranění, přičemž tuto výzvu současně zveřejnění na úřední desce. Není-li možné identifikovat odstavené vozidlo nebo jeho vlastníka, obecní úřad výzvu pouze zveřejní na úřední desce (odst. 1). Po marném uplynutí lhůty jednoho měsíce od zveřejnění výzvy je obecní úřad oprávněn zajistit předání odstaveného vozidla osobě oprávněné ke sběru vozidel s ukončenou životností (odst. 3).

[14] Nejvyšší správní soud má za to, že krajský soud posoudil otázku povahy postupu podle § 105 zákona o vybraných výrobcích správně a svůj závěr srozumitelně zdůvodnil. Skutečnost, že dochází k výkonu státní správy a tímto výkonem může být zasazeno do vlastnického práva určité osoby, ještě nepostačuje pro to, aby byla příslušná činnost správního orgánu kvalifikována jako správní řízení a její výsledek jako správní rozhodnutí. Musí jít rovněž o výsledek určité procedury, která vydání tohoto aktu předchází a právní předpisy ji předpokládají (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 9. 2012, č. j. 2 As 86/2010-76). Kasační soud má ovšem ve shodě s krajským soudem za to, že výše popsany postup podle § 105 zákona o vybraných výrobcích toto kritérium nespĺňuje.

[15] Podle § 9 správního řádu je správním řízením *postup správního orgánu, jehož účelem je vydání rozhodnutí, jímž se v určité věci zakládají, mění nebo ruší práva anebo povinnosti jmenovitě určené osoby nebo jímž se v určité věci prohlašuje, že taková osoba práva nebo povinnosti má anebo nemá.*

[16] Podle § 67 odst. 1 správního řádu *rozhodnutím správní orgán v určité věci zakládá, mění nebo ruší práva anebo povinnosti jmenovitě určené osoby nebo v určité věci prohlašuje, že taková osoba práva nebo povinnosti má anebo nemá, nebo v zákonem stanovených případech rozhoduje o procesních otázkách.*

[17] Jak již uvedl krajský soud, správní řízení je formálně i funkčně vymezený procesní postup, který lze zpravidla členit na jednotlivé fáze a jehož výsledkem je vydání rozhodnutí. Zákon o vybraných výrobcích však v § 105 žádné řízení, natož jeho fáze, nevymezuje. Podle

zákonu správní orgán vydáním výzvy *ex officio* nezahajuje žádné správní řízení, vlastník vozidla se k věci nevyjadřuje a nevydává se ani žádné formální rozhodnutí. Vydání výzvy a její zveřejnění po dobu jednoho měsíce představuje toliko podmínku k tomu, aby obecní úřad mohl přistoupit k odstranění vozidla jeho předáním osobě oprávněné ke sběru vozidel s ukončenou životností. Jejím účelem není uložit někomu povinnost formou rozhodnutí či její existenci deklarovat, ale toliko informovat vlastníka odstaveného vozidla o naplnění podmínek pro jeho odtažení z moci úřední a poskytnout mu lhůtu k jeho dobrovolnému odstranění. To je zřetelné již z toho, že podle zákona nemusí být tento úkon při splnění stanovených podmínek ani adresován přímo vlastníkovu vozidla, ale může být toliko zveřejněn na úřední desce správního orgánu. Výzva podle § 105 odst. 1 zákona o vybraných výrobcích tedy evidentně nemá povahu správního rozhodnutí podle § 67 odst. 1 správního řádu. Dotčené ustanovení zákona o vybraných výrobcích pak nepředpokládá žádný jiný písemný výstup či akt, ale pouze faktický úkon směřující k odtažení vozidla. Postup podle § 105 zákona o vybraných výrobcích proto nemá povahu správního řízení upraveného v § 9 správního řádu.

[18] Při posouzení charakteru výzvy k odstranění odstaveného vozidla, respektive souvisejícího postupu správního orgánu, lze přiměřeně odkázat na závěry uvedené v rozsudku ze dne 19. 5. 2016, č. j. 6 As 69/2016-39. V něm se Nejvyšší správní soud zabýval povahou výzvy k odstranění reklamních zařízení a konstatoval, že se jedná o úkon podle části čtvrté správního řádu: „*V daném případě převažují formální znaky, jež svědčí pro to, že vydaný akt má charakter faktického pokynu. Výzva měla sice písemnou formu a byla doručována stěžovateli, avšak nebyla označena jako správní rozhodnutí a nevykazovala ani jeho náležitosti podle § 67 správního řádu. Ve věci byl sice veden správní spis, avšak dělo se tak spíše z praktických důvodů organizace práce žalovaného, jelikož neproběhlo žádné správní řízení (...) Žalovaný naopak vzhledem k dosavadní judikatuře správních soudů postupoval správně, když výzvu koncipoval jako písemné, neformální sdělení podle části čtvrté správního řádu, neboť § 31 odst. 9 zákona o pozemních komunikacích s vedením řízení a vydáním rozhodnutí podle části druhé správního řádu evidentně nepočítá. Zákonodárce zřejmě cíleně koncipoval právní úpravu tak (pravděpodobně kvůli urychlení ochrany veřejného zájmu na bezpečnosti a plynulosti provozu), že vydání výzvy nepředchází nějaké formalizované řízení, a nepočítal ani s tím, že by v něm bylo možno podat řádný opravný prostředek (...) Výzvu k odstranění reklamního zařízení je tudíž nutno chápat jako pokyn podle části čtvrté správního řádu.*“ Právní úprava obou institutů je přitom velmi podobná. Podle § 31 odst. 9 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění účinném do 31. 12. 2023, vydal výzvu k odstranění reklamních zařízení silniční správní úřad po zjištění, že je v silničním ochranném pásmu zřízeno nebo provozováno reklamní zařízení v rozporu se zákonem bez povolení. Vlastníka tohoto zařízení vyzval k jeho odstranění nejdéle do pěti pracovních dnů s tím, že neučiní-li tak, přikročí silniční správní úřad do 15 pracovních dnů k zakrytí reklamního zařízení a následně k jeho odstranění a likvidaci na náklady vlastníka. Daný postup se tedy v podstatných okolnostech shoduje s tím, který aplikuje obecní úřad v případě zjištění odstaveného vozidla. Rozdílný je *de facto* pouze jejich cíl. Zatímco obecní úřad při postupu podle § 105 zákona o vybraných výrobcích sleduje ochranu životního prostředí a veřejného prostoru na svém území, v případě § 31 odst. 9 zákona o pozemních komunikacích silniční správní úřad chrání především bezpečnost provozu. Ani v jednom případě se však nejedná o správní řízení.

[19] Stěžovatel ve své argumentaci zcela pomíjí, že veřejná správa se provádí i jinými právními prostředky než jen správními rozhodnutími dle § 67 odst. 1 správního řádu

pokračování

vydanými ve správních řízeních podle § 9 správního řádu (či veřejnoprávními smlouvami a opatřeními obecné povahy). V části čtvrté správního řádu (§ 154 a násl. správního řádu) jsou upraveny tzv. jiné správní úkony (akty), které nejsou, zejména po formální stránce, rozhodnutími dle § 9 a § 67 odst. 1 správního řádu. Za tyto jiné správní úkony či akty správní řád označuje vyjádření, osvědčení, ověření nebo sdělení. Tímto výčtem však není okruh jiných úkonů vyčerpán. Může se jednat i o různá sdělení, doporučení, ale i výzvy, které zpravidla směřují navenek, tj. ve vztahu k adresátům veřejné správy, a které nastiňují, doporučují určitý vhodný model chování či jednání těchto adresátů (Frumarová, K., Grygar, T. Pouperová, O., Škurek, M. *Správní právo procesní*. Academia iuris. Praha: C. H. Beck, 2021). Byť mohou zasahovat do veřejných subjektivních práv dotčených osob, k jejich vydání nevede formální správní řízení upravené v části druhé a třetí správního řádu (Vedraľ, J. *K pojetí rozhodnutí správního orgánu ve správním řádu a soudním řádu správním*. In *Správní právo*, 2012, č. 1-2, str. 1-60). Z judikatury Nejvyššího správního soudu je možné jako příklad takových jiných správních úkonů podle části čtvrté správního řádu zmínit oznámení o nevyplacení části dotace (usnesení rozšířeného senátu ze dne 7. 6. 2017, č. j. 6 Afs 270/2015-78, č. 3579/2017 Sb. NSS), souhlasy vydané podle „starého“ stavebního zákona (usnesení rozšířeného senátu ze dne 17. 9. 2019, č. j. 1 As 436/2017-43, č. 3931/2019 Sb. NSS), zápis do seznamu koncipientů (rozsudek ze dne 28. 5. 2021, č. j. 2 As 305/2020-26, č. 4215/2021 Sb. NSS), či opatření, kterým strážce přírody pozastavil rušivou činnost podle § 81 odst. 9 věty první zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (rozsudek ze dne 20. 2. 2013, č. j. 3 As 9/2012-33).

[20] Z podaného příkladného výčtu je zcela zřejmé, že ne každý úkon správního orgánu, kterým je v širším slova smyslu rozhodováno o právech a povinnostech osob či dochází k zásahu do právní sféry (zde majetkové) určité osoby, musí nutně mít podobu správního rozhodnutí vydaného ve správním řízení. Správní řízení a správní rozhodnutí je dáno splněním definičních znaků, nikoliv následkem konkrétního postupu. I postupem podle části čtvrté správního řádu lze bezesporu zasáhnout do práv osob. To z něj ovšem nečiní správní rozhodnutí podle správního řádu, byť se v některých případech může jednat o rozhodnutí podle § 65 s. ř. s.

[21] Nelze proto přisvědčit kasační námitce stěžovatele, že postup k odstranění odstaveného vozidla podle § 105 zákona o vybraných výrobcích je správním řízením podle § 9 správního řádu, v němž by docházelo k vydávání rozhodnutí podle § 67 odst. 1 správního řádu. Krajský soud posoudil tuto otázku správně.

[22] Pro úkony dle části čtvrté správního řádu pak platí § 177 odst. 2 správního řádu. Ten uvádí, že se *v případech, kdy správní orgán provádí úkony, na které se nevztahuje část druhá a třetí tohoto zákona, postupuje obdobně podle části čtvrté*. Do části čtvrté správního řádu je zařazen § 154 podle nějž *jestliže správní orgán vydává vyjádření, osvědčení, provádí ověření nebo činí sdělení, která se týkají dotčených osob, postupuje podle ustanovení této části, podle ustanovení části první, obdobně podle těchto ustanovení části druhé: § 10 až § 16, § 19 až § 26, § 29 až § 31, § 33 až § 35, § 37, § 40, § 62, § 63, a obdobně podle těchto ustanovení části třetí: § 134, § 137 a § 142 odst. 1 a 2; přiměřeně použije i další ustanovení tohoto zákona, pokud jsou přitom potřebná*. Ve výčtu § 154 správního řádu se nenachází nejen ustanovení § 36 a § 38, která upravují úkony účastníků včetně práva nahlížet do spisu a vyjádřit se k podkladům rozhodnutí, ale ani § 17 vztahující se k vedení spisu. Obecní úřad se tak nemohl dopustit

pochybení tím, že stěžovateli neumožnil nahlédnutí do správního spisu, aniž by vydal usnesení podle § 38 odst. 5 správního řádu. Obecní úřad v souladu se zákonem nevedl žádné správní řízení, tedy ani správní spis. Domáhal-li se tedy stěžovatel žádostí ze dne 15. 4. 2024 nahlédnutí do dokumentace vedené k postupu podle § 105 zákona o vybraných výrobcích na základě svého domnělého účastenství v domnělém správním řízení, nemohl se obecní úřad dopustit nezákonného zásahu tím, že mu nevyhověl.

[23] Není rovněž pravdou, že by krajský soud svou úvahou v odst. 32 napadeného rozsudku otvíral prostor pro ničím nelimitovanou a nekontrolovatelnou činnost obecních úřadů při odtahování vozidel, tedy pro jejich libovůli. Krajský soud se zde vyjadřoval pouze ke koncepci právní úpravy v § 105 zákona o vybraných výrobcích a uvažoval o důvodu, který zákonodárce vedl k tomu, že tento postup není formalizován do podoby správního řízení, ale jedná se o souhrn úkonů. Uvedl, že daná právní úprava má pomoci obcím při odstraňování odstavených vozidel, přičemž dopadá na nepojízdná, technicky nezpůsobilá vozidla, zpravidla opuštěná jejich majiteli pro bezcennost. Proto je možné klást je na roveň vozidlům s ukončenou životností. Právě v těchto okolnostech pak krajský soud spatřoval legitimní důvod pro přijatou koncepci právní úpravy. Nejvyšší správní soud plně akceptuje jeho závěr, že u takových, obvykle opuštěných, vozidel nelze logicky předpokládat výraznější dotčení práv jejich vlastníků. Zákonodárce zřejmě z tohoto důvodu cíleně koncipoval tuto zcela neformální právní úpravu za účelem ochrany veřejného zájmu na ochraně životního prostředí a veřejného prostoru, která současně nezatíží obecní úřady praktickými obtížemi při dohledávání majitelů daných vozidel. Tito totiž zpravidla nebudou mít motivaci ke svému ztotožnění jakožto potenciální účastníci správního řízení (to nelze vést pouze ve vztahu k vozidlu), protože jim budou naopak svědčit povinnosti upravené v § 104 odst. 1 a 2 zákona o vybraných výrobcích. Vedení standardního správního řízení by zde tedy obecně spíše postrádalo smysl a naráželo na praktické obtíže.

[24] Úvaha krajského soudu o důvodech přijaté podoby právní úpravy však nijak nesouvisí s eventuálními kontrolními mechanismy nad činností obecních úřadů. Dotčená osoba se může bránit ve správním soudnictví zásahovou žalobou podle § 82 s. ř. s. proti předání vozidla oprávněné osobě a jeho likvidaci, obdobně jako je tomu v případě již zmiňovaného odstranění reklamních zařízení. V odst. 12 výše citovaného rozsudku č. j. 6 As 69/2016-39, k tomu Nejvyšší správní soud vysvětlil, že ochrana prostřednictvím zásahové žaloby je přiléhavá i z hlediska efektivity soudní ochrany. Tento typ žalob je totiž ze zákona určen k přednostnímu projednání (§ 56 odst. 3 s. ř. s.), oproti „standardní“ žalobě proti rozhodnutí.

[25] V obecné rovině lze pak souhlasit se stěžovatelem, že osobě, jejíž práva byla postupem podle § 105 zákona o vybraných výrobcích přímo dotčena, je správní orgán povinen umožnit uplatnit její práva a oprávněné zájmy z pozice dotčené osoby (§ 4 odst. 4 správního řádu). Požádá-li tedy osoba, která prokáže své vlastnictví k odtahovanému vozidlu, o nahlédnutí do dokumentace související s postupem podle § 105 zákona o vybraných výrobcích, je nezbytné jí to na základě přiměřené aplikace ustanovení o nahlížení do spisu podle § 154 správního řádu *in fine* jakožto dotčené osobě umožnit. A to právě již jen s ohledem na možnost řádné a účinné soudní obrany v případném řízení o zásahové žalobě, eventuálně pak v řízení o náhradu škody. V tomto ohledu tedy Nejvyšší správní soud nesdílí kategorický závěr krajského soudu, že toho není třeba s ohledem na dispozici dostatečným

pokračování

množstvím informací. Vlastníku vozidla musí být zachována možnost ověřit, zda byly splněny zákonné podmínky pro postup podle § 105 zákona o vybraných výrobcích.

[26] Stěžovatel se nicméně po celou dobu řízení domáhal nahlížení do dokumentace toliko na základě svého domnělého procesního postavení, aniž by prokázal své vlastnictví k vozidlu. Jakkoliv se jako vlastník označuje, Nejvyšší správní soud nepřehlédl, že žádné důkazy k prokázání tohoto svého tvrzení v řízení před soudem ani nenavrl. Soustředil se totiž toliko na zpochybnění závěru správních orgánů o tom, že nebylo vedeno správní řízení. I kasační argumentaci vystavěl výlučně na procesní stránce věci: zda měl mít postavení účastníka správního řízení a s tím související právo nahlížet do spisu. Stěžovatel v kasační stížnosti netvrdí, že by doložil své vlastnictví vozidla A., pouze obecně poukazuje na možnosti, které by měl mít vlastník takového vozidla k dispozici při ochraně svých práv, a to v režimu správního řádu. Stěžovatel ani nijak nebrojil proti závěrům krajského soudu stran vlastnictví vozidla uvedeným v odst. 12 napadeného rozsudku. Také v doplnění kasační stížnosti omezil kasační důvody a sám vymezil meritum sporu jako otázku, zda je postup podle § 105 zákona o vybraných výrobcích správním řízením a pokud ne, která ustanovení správního řádu se na takový postup aplikují. Tyto procesní otázky přitom krajský soud posoudil správně. Není proto namístě rušit jeho rozsudek jen proto, že v závěrečném odstavci 33 neshledal legitimní zájem vlastníka otaženeho vozidla na přístup k podkladům dokumentujícím postup podle § 105 zákona o vybraných výrobcích. Postačí, že Nejvyšší správní soud tuto úvahu výše v bodě [25] korigoval.

IV. Závěr a náklady řízení

[27] Pro výše uvedené není kasační stížnost stěžovatele důvodná, proto ji Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[28] O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměl úspěch. Žalovanému, kterému by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. října 2025

Mgr. Lenka Krupičková
předsedkyně senátu